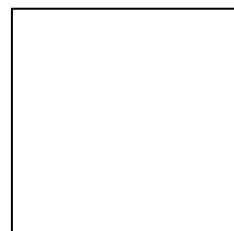

REKONSTRUKCE MASARYKOVA NÁMĚSTÍ
NOVÝ ZAČÁTEK

ANOTACE

Uherské Hradiště – srdce Slovácka. Srdce kultury, tradic, moravského folkloru i paměti národa. Gotické město vznikající podél úrodné nivy Dolnomoravského úvalu, které od svého založení sloužilo jako centrum obchodních a společenských aktivit regionu.

Uherské Hradiště, jakožto historické město, je specifické svou středověkou urbanistickou strukturou, na kterou navazuje prstenec novověké architektury a urbanistických os. Současně, jako jedno z mála měst v republice, bylo utvořeno kolem dvou hlavních náměstí – kunovské Masarykovo náměstí a staroměstské Mariánské náměstí. Tato náměstí byla následně propojena hlavní obchodní osou – Prostřední ulicí, v jejímž středu byla vystavěna radnice města, dnes známá jako Stará radnice s dominantní radniční věží. V jihozápadní směru byla obě náměstí dále propojena Zelným trhem, který sloužil jako centrum trhovců a maloobchodu.

V novodobé historii došlo k vytvoření Palackého náměstí, které navazuje na sekvenci hlavních náměstí a otevírá město východním směrem. V období renesance a baroka došlo ve městě k mnohým stavebním zásahům, které do značné míry ovlivnily dnešní podobu Masarykova náměstí. Nejvýraznější stopou byla výstavba Jezuitské koleje s kostelem sv. Františka Xaverského, která dodnes tvoří jižní průčelí Masarykova náměstí a utváří tak nejen hlavní dominantu města, ale především hlavní dominantu prostoru náměstí. Současně v tomto období došlo k demolici bývalého kostela sv. Jiří, který se nacházel uprostřed náměstí.

Masarykovo náměstí se v průběhu let stalo jedním z hlavních centrálních ploch města. Současně prošlo velkým kulturním, společenským i politickým vývojem - kdysi centrum vzdělání a víry, centrum setkávání, společenských i politických aktivit, se v průběhu novodobé historie stalo též rozsáhlým parkovištěm, které naopak potlačovalo hlavní funkci prostoru náměstí, zamezovalo setkávání občanů, maloobchodu a trávení volného času.

Porevoluční vývoj města umožnil náměstí získat opět svou původní funkci – srdce města. Centrum kultury a umění, centrum slováckého národopisu a folkloru, centrum společenských aktivit a setkávání nejen obyvatel města, ale i obyvatel přilehlých aglomerací.

Dnes slouží Masarykovo náměstí jako hlavní veřejný prostor města, který každoročně navštíví tisíce lidí při pořádání bohatých kulturních akcí.

Hlavním cílem návrhu je podpoření těchto různorodých aktivit za současného vyzdvižení důležitých historických stop vývoje města. Vytvoření centrálního živého veřejného prostoru, společenského centra, které vybídne obyvatele k jeho užívání jak v průběhu dne, tak umožní multifunkční využití pro veškeré formální i neformální aktivity a současně bude odpovědně reagovat na aktuální klimatické podmínky okolí.

FUNKČNÍ A PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Prostor hlavního náměstí je uspořádán do dvou základních zón – centrální multifunkční plocha s vodním prvkem, a na ni navazující prstenec městského parteru. Tyto dvě zóny jsou od sebe volně odděleny prstencem korun stromů, které prostor neformálně oddělují. Stávající vzrostlá lipová alej je zachována a v severní a jižní straně náměstí je systém zeleně doplněn novou výsadbou menších stromů, které tvoří prostorové seskupení a utváří tak stinnou střechu náměstí s mlatovým kobercem. Koridory stromového patra jsou však umístěny a přerušeny tak, aby nezamezovaly důležitým pohledovým osám na náměstí.

Plocha náměstí je pak akcentována hlavními prvky na náměstí – Barokní kašna a prostor kolem ní, nově navržená vodní hladina v prostoru bývalého kostela a hlavní nástupní předprostor kostela sv. Františka Xaverského a Nové radnice.

Centrální část náměstí je navržena tak, aby flexibilně sloužila pro pořádání veškerých kulturních či sportovních akcí, které se ve městě pořádají. Při jihozápadní hraně náměstí je vytvořena plocha pro umístění podia, alternativně lze však podium umístit i do předprostoru kostela. Jednotlivé stinné části náměstí jsou doplněny pobytovým mobiliářem, který umožní každodenní rekreaci obyvatel. Kolem vodní hladiny je navržen mobilní městský mobiliář, který, společně s aktivním vodním prvkem, vytvoří interaktivní městský parter.

Po obvodu náměstí vzniká volně prostupný pěší koridor, který nabízí dostatečné plochy pro umístění kavárenských předzahrádek či jiných relaxačních ploch.

Navazující ulice jsou řešeny ve stejné výškové úrovni jako náměstí a doplněny pobytovým mobiliářem s mobilními truhlíky se zelení.

PRINCIP ŘEŠENÍ V KONTEXTU ŠIRŠÍCH VZTAHŮ

Důležitým aspektem při návrhu Masarykova náměstí je fakt, že se nejedná o jediné náměstí tohoto rozsahu ve městě. Na Masarykovo náměstí v docházkové vzdálenosti navazuje sekvence dalších důležitých veřejných prostranství, která utváří celkovou paletu veřejného prostoru města. V těsné blízkosti se nachází park Jezuitská zahrada, Zelný trh, Mariánské či Palackého náměstí. Z tohoto důvodu je Masarykovo náměstí navrženo jako centrální kamenné náměstí, které v sobě odráží svůj gotický původ. Jeho pozice vzhledem k organismu města je natolik významná, že se zde během dne pohybuje velké množství lidí, proto je nutno jej bezkolizně navázat na strukturu pěších os a pěších cílů v okolí.

Neméně důležitým aspektem je i vztah okolí k náměstí, neboť součástí Masarykova náměstí jsou hodnotná průčelí jednotlivých budov. Tato průčelí a věže tvoří mnohé pohledové osy města a mnohdy vytváří tzv. point de vue z navazujících ulic. Tyto uliční průhledy tvoří zcela zásadní urbanistické osy města, které by neměly být narušeny. Jedná se zejména o průhled ze Stanclovy ulice na průčelí kostela sv. Františka Xaverského, průhled z ulice Poštovská a Havlíčkova na starou radniční věž, průhled z Protzkarovy ulice k věži Nové radnice, či otevřený pohled z centrální plochy na Barokní kašnu s Lékárnou u Zlaté Koruny v pozadí.

DETAIL PROSTOROVÉHO A MATERIÁLOVÉHO ŘEŠENÍ

Centrální plocha náměstí je vydlážděna žulovou řezanou kostkou formátu 10x10 cm s odlišnou barevností kladenou na koso. Pravidelným střídáním jednotlivých odstínů dlažeb dochází k vytvoření ornamentu inspirovaným slováckým folklorem. Tato plocha pak přechází do vnějšího prstence, kde je povrch kostky rytmičován velkoformátovou dlažbou do pravidelné sítě. Plochy kolem jednotlivých stromů jsou tvořeny vsakovacími mlatovými plochami s mobiliářem určenými pro relaxaci kolemjdoucích pod korunami stromů.

Celá plocha je pak obohacena o rozptylové plochy akcentující důležité prostorové prvky v náměstí – předprostor kostela a radnice, plocha vodního prvku a plocha kolem Barokní fontány. Tyto akcenty jsou tvořeny povrchem ze strojově hlazeného betonu s možností umístění mobilního městského mobiliáře.

Do centrální části náměstí jsou umístěny v pravidelné síti drobné křížky, které současně ve večerních hodinách ambientně osvětlují hlavní plochu náměstí. Vnější prstenec je nasvícen v pravidelném rytmu lampami veřejného osvětlení.

VODNÍ PRVEK

Hlavní intervencí prostoru náměstí je vytvoření vodní plochy, která kopíruje historickou stopu kostela sv. Jiří. Ta je vložena do plochy náměstí jako jsou naturální prvky všity do slovácké krajky. Doplněním vodní plochy o vodní trysky a vodní mlhu vzniká prostorový prvek, který zhmotňuje kostel samotný, a vytváří tak proměnlivou objemovou strukturu náměstí. Plocha fontány je navržena jako mírně spádovaná vždy průchozí plocha, která nabízí interaktivní využití všem kolemjdoucím.

Vodní plocha je flexibilně navržena tak, aby provozně reagovala na dění v prostoru náměstí. Fontána je doplněna vodními tryskami, které mohou fungovat v různých vodních režimech.

První režim je souvislá klidná vodní hladina, která v sobě odráží hodnotná průčelí okolních budov. Klidnou hladinu lze doplnit vodními tryskami či oblakem vodní mlhy, které ochladí prostor náměstí v letním období a taktéž zhmotní objem kostela. Tyto režimy lze volně kombinovat v průběhu dne. Při pořádání kulturních akcí na náměstí lze hladinu zcela vypustit a užívat plochu jako běžný rozptylový prostor. V době adventních trhů lze do prostoru vodní fontány umístit demontovatelné kluziště, které doplní dění na náměstí během vánočního času.

ŘEŠENÍ MODROZELENÉ INFRASTRUKTURY

Nakládání s dešťovými vodami je v prostoru Masarykova náměstí řešeno přes velké retenční mlatové plochy, které jsou umístěny kolem jednotlivých stromů a tvoří tak přirozené průlehy v prostoru. Zpevněné plochy jsou spádovány do těchto koridorů, které současně umožňují růst kořenového systému jednotlivých stromů. Jednotlivé koridory jsou navrženy ze strukturálního substrátu z drčeného kameniva, čímž dojde k zadržení dešťových vod v místě kořenových cest a nedojde tak k riziku vysychání dřevin. Retenční prostor je pak opatřen bezpečnostními přepady do dešťové kanalizace, čímž je zabráněno utopení stromů v deštivém období. Celý povrch náměstí je současně pokryt žulovými kostkami malého formátu s velkým množstvím spár, což umožňuje standardní vsakování dešťových vod přímo do podlaží. Centrální plochu náměstí lze doplnit o síť vsakovacích koridorů se strukturálním substrátem, které taktéž svedou vodu k jednotlivým dřevinám. Alternativně lze přebytky dešťových vod zachycovat v podzemní retenční nádrži a následně pomocí filtrace a přečištění využít pro vodní plochu.

KONCEPCE DOPRAVY

Prostor náměstí je navržen jako sdílený veřejný prostor pro alternativní formy dopravy – cyklistickou dopravu a pěší. Na náměstí jsou v dostatečných kapacitách umístěny stojany pro kola. Po obvodu náměstí vzniká volně prostupný pěší koridor, který nabízí dostatečné plochy pro umístění kavárenských předzahrádek, či jiných relaxačních ploch, a současně pohyb pěších.

Cílem návrhu je eliminovat pohyb individuální automobilové dopravy z prostoru náměstí a vyzdvihnout tak udržitelnější formy individuální dopravy. Výhodou Uherského Hradiště, jakožto městského celku je, že již dnes naplňuje principy města krátkých vzdáleností. Současně, vzhledem ke svému umístění v nivě řeky Moravy, v nížině Dolnomoravského úvalu, se jedná o

lokalitu v rovinatém terénu s dostatečnou sítí cyklostezek. Je tedy zcela namístě zde klást důraz na pohyb na kole.

Uzavřením ulice Nádražní pro IAD dochází k posílení pěší vazby mezi vlakovým nádražím a autobusovým nádražím ve městě, současně je tím však posílena provozní vazba mezi Masarykovým náměstím a Jezuitskou zahradou.

Obsluha území z hlediska zásobování a příjezdu IZS je realizována primárně z ulice Poštovní, v ploše náměstí je zásobovacím vozidlům primárně vyhrazen koridor po obvodu náměstí, vjezd na centrální plochu však není vyloučen. Do prostoru centrální plochy je umožněn vjezd nákladním vozidlům např. pro dodání a montáž pódia. Režim zásobování jednotlivých provozů kolem náměstí však bude časově omezen na ranní, případně večerní hodiny, aby byly eliminován případné kolize s pěšími a cyklisty.

Vjezd individuální dopravy by měl být v maximální míře omezen na nezbytně nutnou obsluhu území, ideálně časově omezen. Základní otázkou je, zda-li je vůbec vhodné do prostoru náměstí umožnit vjezd automobilů. Vzhledem k tomu, že se jedná o zásadní městský veřejný prostor, bylo by vhodné automobilovou dopravu zcela vyloučit. Principiálně by mělo být cílem využít jiné parkovací kapacity v blízkosti náměstí, např. parkoviště u vlakového nádraží, které je od náměstí vzdáleno asi 3 minuty pěšky.

Vjezd IAD a parkovací kapacity náměstí lze alternativně uvažovat ve dvou variantách, v obou případech by však mělo být cílem maximální zklidnění prostoru náměstí. První varianta nabízí možné parkování podél ulice Poštovní s jednosměrným provozem. Jednosměrný výjezd z náměstí by pak mohl být realizován ulicí U Reduty. Druhá varianta nabízí řešení obousměrného pohybu v ulici Poštovní s obslužnými parkovacími kapacitami před budovou pošty.

V obou případech se však jedná o pohyb IAD na stejné výškové úrovni, jako je pohyb pěších, bez dedikovaných průjezdních profilů. Tímto řešením dochází k automatickému zklidnění provozu v prostoru náměstí.